

Útok msd v horském a zalesněném terénu

Plukovník Oldřich Kvapil

Bojová činnost v horském a zalesněném terénu má i v soudobých podmínkách řadu zvláštností. Charakter Západního válčiště nás nutí věnovat těmto zvláštnostem potřebnou pozornost. Jde zvláště o plné pochopení vlivu horského a zalesněného terénu na přípravu a organizaci boje, neboť správné řešení těchto otázek sehraje rozhodující úlohu při vedení bojové činnosti. V normálním terénu lze některé nedostatky v tomto směru napravit při zahájení, popřípadě i při bojové činnosti. Horský a zalesněný terén odstranit nedostatky vzniklé v přípravě bojové činnosti nedovolí, nebo aspoň značně ztíží.

Obecně známé podmínky horského a zalesněného terénu vedou k závěrům, že bojová činnost v takových prostorech bude zpravidla vedena na pomocném směru. Tato skutečnost se odrazí v dotaci vojsk hlavně jadernými zbraněmi, za útoku v nižších tempech postupu i v menší hloubce bojových úkolů vojsk. Použití jaderných zbraní bude zde značně omezeno, neboť jejich účinky mohou mít i záporný vliv na postup vojsk (hluboká pásma závalů, rozsáhlé lesní požáry atd.).

V článku se zabývám některými otázkami použití tankových a motostřeleckých vojsk, možnou formou útoku, organizací bojové sestavy motostřelecké divize, použitím předsunutých a obcházecích odřadů¹⁾ a taktických vzdušných výsadků při útoku na nepříteli, bránícího se v ženižně částečně připravené obraně v horském a zalesněném terénu. Počítám při tom s terénem charakteru Šumavy a Českého lesa.

POUŽITÍ TANKOVÝCH A MOTOSTŘELECKÝCH VOJSK

Horský a zalesněný terén omezí možnosti využití vysoké rychlosti a manévruschopnosti tanků. Tankové jednotky a útvary budou používány hlavně podél komunikací a v nezalesněných prostorech. Samostatné útoky a manévry tankových sil do hloubky nepřátelské sestavy budou zvláštností. Mnohé záta-rasy, nasycenost nepřátelských vojsk účinnými protitankovými prostředky při snížené možnosti jejich včasného zjištění a zničení útočníkem povedou k tomu, že tankové jednotky a útvary budou zpravidla útočit v úzké součinnosti s pěchotou, dělostřelectvem (případně letectvem) a ženijními jednotkami. Součinnost s těmito druhy vojsk nesmí být narušena, jinak tanky utrpí značné ztráty a nesplní úkoly. Motostřelecké jednotky budou častěji útočit před tanky, které je budou podporovat palbou. Jedním z hlavních úkolů motostřeleckých jednotek při tom bude včas zjistit a zničit protitankové zbraně nepříteli.

¹⁾ I když tento termín není v předpisech uveden, ponecháváme jej pro zkrácení textu a větší srozumitelnost (proti opisování tohoto výrazu).

Budou-li v příhodné situaci použity tankové jednotky k samostatnému útoku, věnujeme mimořádnou pozornost utajení jeho přípravy, průzkumovému a ženijnímu zabezpečení. Tankovým jednotkám budou vždy přidělovány motostřelecké jednotky k zajištění nejen bojové podpory, ale i jejich přímé ochrany.

Do zahájení takového útoku musí průzkum bezpodmínečně dodat zprávy o nepříteli, skutečném stavu terénu a o zátarasech.

Pro samostatné útoky tankových útvarů a jednotek vzniknou výhodné podmínky zvláště na směrech vlastních jaderných úderů, vedených na nezalesněné prostory. Možnost jejich pronikání do hloubky bude však omezena okruhem účinnosti těchto úderů, neboť terén umožní nepříteli v krátké době a poměrně malými silami uzavřít trhliny v jeho sestavě. Ovšem i překvapivé akce nevelkých tankových jednotek, použití tanků ve zdánlivě netankovém terénu v úzké součinnosti s motostřeleckými jednotkami, s plným využitím vysokých technických parametrů tanků, mohou rozhodnout boj o některé prostory pásma obrany nepřítelů.

V horském a zalesněném terénu bude zvláštností i útok motostřeleckých jednotek na obrněných transportérech. Jednotky budou útočit většinou pěšky. Pro pěší jednotky není žádný horský a zalesněný terén Západního válečného (mimo velehorských částí ALP) vážnou překážkou, i když ovlivní rychlost jejich pohybu. V průměru lze počítat se snížením rychlosti pohybu pěších jednotek terénem mimo boj o $\frac{1}{4}$ až $\frac{1}{2}$, tj. na 3–2 km/hod. Při překračování strmých a skalnatých hřbetů, v době dešťů a při vysoké sněhové pokrývce v zimě může se rychlost pohybu dále snížit. Pohyb terénem vyčerpá dříve fyzické síly bojovníků a bude proto třeba střídát čelní jednotky.

Velký význam pro výsledek boje na jednotlivých směrech budou mít překvapivé akce i malých jednotek na křídlech, do boků a týlu nepřátelských odporů.

Motostřelecké jednotky útočící pěšky v úzké součinnosti s ostatními druhy vojsk budou v horském a zalesněném terénu i v soudobých podmínkách jedním z rozhodujících činitelů úspěchu. Jejich bojová činnost musí však být stále všestranně zabezpečována, aby byla úspěšná.

V horském a zalesněném terénu, který skýtá výhodné podmínky k dosažení překvapení nepřítele zvláště na nižším taktickém stupni, je možné riskovat. Vhodně riskovat v boji bude nutné; zdravé riskování však nesmí být provázeno zanedbáváním základních požadavků zabezpečování bojové činnosti a součinnosti. Některé příklady riskování lze najít i v nám blízké historii karpatsko-dukelské operace v září až listopadu 1944.

Ve dnech 18.—22. září 1944 použil velitel 38 A dva tankové sbory (4 gts a 31 ts) k průlomů částečně vybudovaného obranného postavení nepřítele v prostoru východně města DUKLA. Při zahájení útoku měly oba sbory celkem 144 tanků a samohybných děl a měly úkol proniknout na území naší republiky. Dne 22. září nepřítel útok obou sborů zastavil před naší státní hranicí. U obou sborů zůstalo bojeschopných pouze 39 tanků a samohybných děl. Ztráty za čtyři dny bojů v terénu, který nenese ještě všechny typické znaky horského a zalesněného terénu, představovaly 73 % původního bojového počtu tanků a shd obou sborů. Úkol byl při tom splněn jen částečně; sbory přes mohutnou dělostřeleckou a leteckou podporu nepronikly karpatským pohořím. Jedna

z hlavních příčin nesplnění úkolu do celé hloubky a velkých ztrát byla nedostatečná podpora útočících tankových svazků pěchotou.

Další příklad: dne 25. a 26. října 1944 vedla sovětská 12 gtb podporovaná jen slabými jednotkami pěchoty útok proti částečně vybudované obraně nepříteli v prostoru NIŽNÁ PISANA. Při zahájení útoku byla podporována účinně dělostřelectvem i letectvem a dosáhla částečného úspěchu. Za dalšího postupu došlo však k narušení součinnosti tanků s pěchotou a dělostřelectvem, letectvo vzhledem k náhlé změně povětrnosti nevzlétlo. Postup brigády se zpomalil. Průzkum nedodal přesné zprávy o stavu terénu v hloubce obrany nepříteli. Nepřítel přisunul protitankové zálohy, přinutil brigádu k rozvinutí v rozbařeném terénu, který znemožnil pohyb tanků. Konečný výsledek boje byl ten, že celá brigáda byla nepřitelem zničena. Údolí, kterým se snažila probíjet do volného prostoru, nese dnes historický název „Údolí smrti“. Hlavní příčiny neúspěchu spočívaly v nedostatečné znalosti nepříteli a terénu, v nedostatečné podpoře tanků v boji s protitankovými prostředky nepříteli pěchotou a dělostřelectvem. (Oba příklady: Projektor „Čerez duklinskij pereval.“)

Výhodné použití malých tankových jednotek v úzké součinnosti s pěchotou ukazují tyto příklady:

22. září 1944 bylo použito 5 tanků čstb k dobytí trig. 694 HYROWA HORA (záp. města DUKLA). Opevněná výšina byla nejsilnějším opěrným bodem nepřátelského obranného postavení v daném prostoru; bránil ji zesílený prapor nepříteli. V součinnosti s tanky útočila na výšinu z jiného směru pěší rota v síle asi 60 mužů. Překvapivý útok tanků na příkrém, kamenitém svahu a manévr pěší jednotky do týlu nepříteli vedly k dobytí velmi důležité výšiny.

Právě tak úspěšné bylo použití tankové čety k dobytí silně opevněné bezejmenné výšiny v prostoru osada ZYNDRANOWA (1 km sev. státní hranice ČSSR) v úzké součinnosti s pěchotou dne 30. září 1944. Tanky při tomto útoku provedly riskantní manévr podél předního okraje nepřátelské obrany — před očima nepřátelských bojovníků z prvního zákopu. Nepřítel nepovažoval za možné použít tanky v daném prostoru a proto neměl zde ani PT zbraně. Útok byl úspěšný a naše jednotky se vlomily do silně vybudovaného nepřátelského postavení.

Mnozí naši velitelé i příslušníci štábů se domnívají, že z poslední války si nemůžeme brát poučení platná pro dnešek. S tímto názorem lze souhlasit jen do určité míry; tam, kde z různých důvodů nelze využít ničivé síly jaderných zbraní a soudobé bojové techniky, řada poznatků z poslední války může najít uplatnění.

Možné formy útoku

Formy útoku motostřelecké divize na nepříteli bránícího se v horském a zalesněném terénu mohou být různé. Bude-li divize mít při zahájení útoku dostatek zpráv o nepříteli a terénu a dostatek palebných prostředků, může na některém směru zahájit a vést útok z chodu a proniknout případně na celou hloubku horského a zalesněného terénu a obranného pásma nepříteli ve vysokém tempu.

Nepodaří-li se divizi proniknout do hloubky obrany nepříteli prvním úderem, bude její útok zpravidla charakterizován postupnými útoky na jednotlivé obranné čáry (rajóny), při čemž pro útok z chodu většinou nebudou podmínky.

Nelze však říci, že nebude používán; naopak — k jeho zahájení a vedení musí být stále připraveny všechny jednotky a útvary. Výhodné podmínky k jeho zahájení vzniknou zvláště tehdy, zničí-li rychle čelní jednotky protistojícího nepřítele, nedají-li nepříteli čas k přípravě nebo uzavření zátarasů v hloubce a na další postavení bude veden jaderný úder, nebo bránící se zde jednotky budou napadeny z boku či týlu výsadem nebo obcházejícím odřadem.

Omezené množství zpráv, zpravidla omezený počet jaderných zbraní, poměrně omezené palebné možnosti dělostřelectva, omezené možnosti použití tanků (i jejich nepřímé palby), specifické podmínky horského a zalesněného terénu, jež nedovolí postupně rozčlenit a rozvinout bojové sestavy na jednotlivých směrech útoku — to vše vede však k závěru, že hlavní formou útoku motostřelecké divize bude útok z výchozího položení, zaujatého zpravidla v dotyku s nepřítelem. Při tom však formy útoku na jednotlivých směrech mohou být různé podle konkrétní situace a podmínek terénu.

Společným rysem útoku motostřelecké divize bude (bez ohledu na jeho formu — podle situace a podmínek na jednotlivých směrech) velmi pečlivě připravené všestranné zabezpečení útočících vojsk, široké používání manévru palbou i jednotkami na všech stupních velení, rozhodná činnost velitelů a jednotek a dokonalá součinnost všech zúčastněných druhů vojsk a týlu. Jen tak bude možné zničit nepřítele na jednotlivých postaveních (v jednotlivých rajónech obrany) v nejkratší době a narušit jeho plán obranného boje. Proto také musí být útok i v horském a zalesněném terénu veden nepřetržitě, ve dne i v noci.

Organizace bojové sestavy divize

Pro vedení útoku v horském a zalesněném terénu má mimořádný význam správná organizace bojové sestavy divize.

Terén kanalizuje bojovou činnost na směry různé kapacity a různého významu ve vztahu k bojovému úkolu. V normálním terénu lze některé nedostatky bojové sestavy odstranit v průběhu boje. Horský a zalesněný terén však větší změny v bojové sestavě divize znemožní, nebo aspoň značně ztíží. Ani soudobé prostředky manévru, vrtulníky, nemohou vliv terénu vyloučit, neboť nemohou převážet všechny jednotky včetně jejich zbraní a bojové techniky.

Zámysl velitele divize pro útok stanoví, jak bude organizována bojová sestava pro útok na jednotlivých směrech. Důležitost, průchodnost a kapacita směru ukáží, jaké síly a prostředky bude třeba na každý směr vyčlenit. Bojová sestava musí umožňovat dosažení potřebné převahy nad nepřítelem na jednotlivých směrech útoku bez manévru útvaru, jednotkami a prostředky podél fronty.

Požadavek nepřetržitě bojové činnosti si vyžádá členění bojové sestavy na jednotlivých směrech do hloubky i vytváření dostatečně silného druhého sledu v rámci pluků i divize. Vynutí si to i předpokládaná úpornost bojů a ztráty prvosledových jednotek, které bude nutné střídát, aniž by při tom došlo ke změnám základního uspořádání bojových sestav na jednotlivých směrech, nebo dokonce v rámci celé divize (nepůjde-li o převzetí úkolu pluku prvního sledu po jeho rozbití jadernými údery nepřítele).

Terén omezí manévr silami a prostředky. Pluky a jednotky, určené v rámci divize k plnění samostatných úkolů na směrech, musí být zesíleny jednotkami

a prostředky druhů vojsk před zahájením útoku. Všechny samostatné části bojové sestavy bude třeba zesilovat ženijními jednotkami a jednotkami chemického průzkumu.

Zasazení co největší části palebných prostředků do boje bude podmíněno terénem. Terén mnohdy ztíží nebo znemožní manévr palbou dělostřelectva. Dělostřelectvo bude rozděleno na jednotlivé směry útoku. Požadavek zajistit palebnou podporu i pro ty části bojové sestavy, které nebudou mít vlastní nebo přidělené dělostřelectvo a budou útočit v prvním sledu, si vyžádá, aby při vytváření bojové sestavy byla vyřešena otázka jejich palebné podpory zařazením orgánů dělostřeleckého průzkumu.

Je-li třeba k vyvrácení některé části obrany nepřítelů hluboký manévr do jeho týlu částí sil, **velitel divize organizuje obcházecí odřad jako samostatný prvek bojové sestavy divize.**

Samostatný prvek je i taktický vzdušný výsadek (bude-li použit).

Bojová sestava divize pro útok na nepřítelů bránícího se v horském a zalesněném terénu může pak v souhlase se zněním Polního řádu pozůstat z těchto prvků:

- první sled — tvořený bojovými sestavami pluků a jednotek bojujících na samostatných směrech,

- druhý sled — zpravidla tankový pluk divize zesílený nejméně motostřeleckou rotou a připravený k plnění úkolu předpusnutého odřadu divize po vyjití z horského a zalesněného terénu,

- obcházecí odřad — je-li plánován,

- vzdušný výsadek — je-li plánován,

- bojová sestava oddílu vojskových raket,

- divizní dělostřelecká skupina — jen bude-li mít možnost působit palbou nejméně na dva různé směry a bude-li mít divize prostředky k jejímu vytvoření,

- protiletadlová skupina,

- protitanková záloha a pohyblivý odřad zatarasovací — jejich použití lze předvídat až po vyjití z horského a zalesněného terénu, ale budou organizovány již při zahájení útoku, aby při jejich pozdější organizaci nedošlo ke komplikacím. Mimo těchto prvků bude u divize vytvořena ženijní a chemická záloha; odřad zabezpečení pohybu bude organizován zpravidla i v rámci divize.

Bude vhodné, předpusnuté odřady organizovat i u pluků útočících v prvním sledu divize na samostatných směrech. Divize svůj předpusnutý odřad použije zpravidla až po proniknutí horským a zalesněným terénem. Divizní odřad zabezpečení pohybu bude používán k zabezpečení pohybu druhého sledu divize a divizních prostředků a může být v případě potřeby využit i jako odtarasovací odřad, bude-li divize překonávat hluboká pásma zatarasů.

MOŽNÉ ÚKOLY A POUŽÍVÁNÍ PŘEDSUNUTÝCH ODŘADŮ

Předpusnuté odřady budou tvořit i za útoku divize v horském a zalesněném terénu důležitý prvek bojové sestavy, budou prostředkem zvyšování tempa postupu. Důležitá bude jejich činnost zvláště na stupních pluků. Plnění jejich úkolů bude ovlivňovat terén; ovlivní jejich složení i způsob vysílání. Podle

konkrétních podmínek situace a terénu, podle způsobu použití a složení mohou pak předsunuté odřady plnit hlavně tyto úkoly:

- ovládat soutěsky a průchody horským a zalesněným terénem a tím znemožňovat nepříteli organizované vedení obranného boje,

- rychle pronikat na jednotlivých směrech do hloubky nepřátelské obrany s plným využitím účinků vlastních jaderných úderů v úzké součinnosti s taktickými vzdušnými výsadbami a obcházecími odřady a vytvářet tak výhodné podmínky pro úspěšný útok hlavních sil,

- rychlým východem z horského a zalesněného terénu a ovládnutím důležitých prostorů zabezpečit postup hlavních sil divize volným terénem ve vysokém tempu,

- ničit zjištěné prostředky jaderného napadení na osách postupu a podél nich.

Postup a boj předsunutých odřadů na jednotlivých směrech bude i spolehlivým zdrojem zpráv o nepříteli.

Jestliže nepřítel do zahájení útoku divize aspoň částečně vybuduje obranu a zatarasí možné směry postupu, vzniknou podmínky, které nedovolí předsunutým odřadům plnit úkoly ve vysokém tempu. Rychlost jejich postupu bude úměrná možností umlčení a zničení nepřítelů na směrech jejich postupu a stupni používání taktických vzdušných výsadek nebo obcházecích odřadů a součinnosti s nimi. Předsunuté odřady použité v takových podmínkách v první sledu již při zahájení útoku mohou se změnit v předvoje. Musíme proto velmi pečlivě zvážit, kdy předsunuté odřady vysílat. I za těchto podmínek mohou však předsunuté odřady v mnohých případech splnit úkoly ve vysokém tempu. Situace bude na každém směru jiná a nelze rychlý úspěch některého předsunutého odřadu vyloučit.

Terén nelze měnit a divize bude vždy útočit ve stanoveném pásmu (směru). Mohou se však měnit podmínky, v nichž bude útok zahájen. Např. divize rychlou přípravou útoku znemožní nepříteli rozsáhlejší ženíjný úpravy terénu; divize bude schopna přidělenými jadernými prostředky zničit síly nepřítelů aspoň na hlavním směru útoku; síly a prostředky divize umožní vyslat několik vzdušných výsadek, obcházecích odřadů apod. Možné varianty nutí k tomu, aby předsunuté odřady byly organizovány vždy, jakmile lze předpokládat aspoň částečný úspěch již při zahájení útoku, nebo při jeho vedení v hloubce nepřátelské obrany. To bude závislé na objektivním vyhodnocení situace a možnostech obou stran.

Předsunuté odřady musí za postupu věnovat pozornost zajištění svých boků a týlu před akcemi nepřítelů. Nepřítel může provést pozemní i vzdušný manévry jednotkami, jeho rozbité jednotky se mohou v týlu předsunutých odřadů spojit a zahájit opět boj. V každém případě se nepřítel bude snažit zpomalit a zastavit postup předsunutých odřadů manévrem silami, palbou a zátarasy. Pokud-li se nepřítel obnoví boj v týlu předsunutých odřadů, budou jím vázány zpravidla části sil těchto odřadů i sil postupujících za nimi. Proto zajištění boků a týlu bude velmi důležité.

Potřebné síly ke splnění tohoto úkolu bychom neměli vyčleňovat na úkor předsunutých odřadů. Síly potřebné k organizaci bočního zajištění budeme předsunutým odřadům přidělovat z hlavních sil pluků. Vyhodnocením terénu podle map a leteckých snímků lze stanovit nebezpečné směry i potřebný počet

bočních záštít a určit jejich sílu. Potřebné jednotky je vhodné přidělit pak předsunutým odřadům s určením pro plnění úkolů zajištění, jež bude sloužit i hlavním silám. Toto opatření je nutné vzhledem k malým bojovým počtům motostřeleckých jednotek v rotách a praporech; boky v horském a zalesněném terénu budou zajišťovat ponejvíce právě tyto jednotky. O zabezpečení boků PO by se měl starat pluk (u PO divize — divize), který PO vysílá.

Když se některý z předsunutých odřadů zaváže do boje se silným nepřitelem a zastaví postup, nebude zpravidla vhodné vytvářet a vysílat nový, neposkytne-li terén možnost obejít odpory nepřitele.

Nepřátelské prostředky jaderného napadení budou předsunuté odřady ničit speciálními odřady, které vytvoří z vlastních sil nebo palbou přidělených prostředků.

Za útoku motostřelecké divize na několika směrech v horském a zalesněném terénu mohou předsunuté odřady v některých případech představovat značnou část sil divize. Na jejich bojeschopnosti, na stupni zabezpečení jejich bojové činnosti, na jejich součinnosti se vzdušnými výsadky a obcházecími odřady bude záležet, do jaké míry budou schopny splnit stanovené jim úkoly v co možná nejvyšším tempu. Pro jejich činnost bude třeba vytvářet co nejlepší podmínky. K těm lze počítat zejména dostatečnou palebnou podporu, taktické vzdušné výsadky a obcházecí odřady na směrech činnosti předsunutých odřadů, zbavení předsunutých odřadů nutnosti používat své síly k zabezpečení boků a jejich zesilování potřebnými ženijními silami a prostředky k rychlému odstraňování a překonávání zátarasů.

OBCHÁZECÍ ODŘADY

Obcházecí odřady budou za útoku v horském a zalesněném terénu organizovány z motostřeleckých jednotek bez obrněných transportérů, zesílených ženijními jednotkami a jednotkami radiového a chemického průzkumu. K plnění úkolů budou jednotky zesilovány zbraněmi schopnými přenášet, hlavně tarasnicemi a minomety; podle síly odřadů). Každý obcházecí odřad, vysílaný do větší hloubky sestavy nepřitele, bude doprovázet dělostřelecký průzkum.

Podle způsobu použití (podle hloubky úkolů) je možné obcházecí odřady rozdělit do dvou skupin.

Do první skupiny lze zařadit obcházecí odřady určené k útokům do boku a týlu nepřitele v menší hloubce. Tyto odřady budou používány hlavně k útokům na nepřitele rozmístěného v postavení, proti němuž současně povedou útok jednotky prvního sledu, k jeho oddělení od týlu a rozdělení na izolované části. Budou tedy většinou plnit úkoly, které vyplnou z konkrétní situace jednotek prvního sledu. Předvídat jejich použití v rozhodnutí velitelů bude obtížné. Zmínka o něm se může objevit při řešení způsobu ničení nepřitele na jednotlivých obranných postaveních (v jednotlivých rajónech obrany) v organizaci součinnosti pro útok hlavně na stupni pluků a praporů. Mohou být organizovány jako nestálá část bojové sestavy zvláště u předsunutých odřadů, dále u pluků a praporů prvního sledu. Bude účelné organizovat je předem, aby se jejich vytvářením v průběhu boje neztrácel čas. Síla obcházecích odřadů této skupiny bude zpravidla četa až rota.

Do druhé skupiny lze zařadit obcházezí odřady určené k různým akcím ve větší hloubce sestavy nepřítele.

Tyto odřady budou plnit úkoly spadající do značné míry v okruh útoků taktických vzdušných výsadek. Mohou být použity k překvapivému útoku na nepřítele rozmístěného k obraně na druhém nebo i dalším obranném postavení v době, kdy čelně útočící jednotky povedou boj o první postavení. Mohou ničit palebné prostředky nepřítele, jeho prostředky jaderného napadení a zjištěné nepřátelské zálohy. Mohou obdržet úkol ovládnout a udržet do příchodu vlastních jednotek důležité terénní celky atp. Jejich síla může být podle úkolu až prapor. Vzhledem k omezeným počtům bojovníků v motostřeleckých jednotkách mohou být v rámci divize organizovány nejvýše dva takovéto odřady. Mohou tvořit samostatnou část bojové sestavy divize (pluku). Budou zpravidla vyslány již se zahájením útoku divize; v příhodných podmínkách před jeho zahájením. Doba vyslání bude řešena vzhledem k úkolu tak, aby jejich bojová činnost ovlivnila tempo postupu vojsk na daném směru, tj. aby měly minimálně nutný čas k plnění úkolu (s jistou časovou zálohou, která v horském a zalesněném terénu bude nutná).

Obcházezí odřady budou pronikat do týlu nepřítele pěšky s využitím mezer v jeho sestavě a směrů, které nedovolí pohyb bojových vozidel. Náležitá pozornost musí být věnována jejich průzkumovému zabezpečení. Bojovníci budou vybavováni zvýšenou dotací munice. Při organizaci součinnosti musí být podrobně sladěna jejich součinnost s čelně útočícími jednotkami, stanoven prostor a způsob setkání s nimi v hloubce sestavy nepřítele. Dále musí být upřesněn styk odřadu s vlastním průzkumem v týlu nepřítele, popřípadě i součinnost s taktickým vzdušným výsadkem, bude-li na daném směru použit.

Velitelé odřadů musí k pochodu do týlu nepřítele organizovat mimo vlastního průzkumu i boční a týlové zajištění, aby zabránili překvapení se strany nepřítele.

Všechny použité obcházezí odřady musí v rámci svého úkolu plnit i důležitý dílčí úkol — ničit nepřátelské jednotky, které připravují zatarasování a ničení na komunikacích. Tyto úkoly (zvláště přípravu jaderných zátarasů) budou zpravidla plnit slabé speciální jednotky, které nepřítel v případě jejich zničení v krátké době nenahradí.

Spojení s odcházejícími odřady bude zajišťováno rádiem.

Signální náboje budou používat jednotky odřadů první skupiny jakmile zahájí útok na nepřítele, nebo k řízení palby dělostřelectva; jednotky odřadů druhé skupiny až při přibližování se čelně útočících jednotek.

Používání vrtulníků ke spojení s obcházezími odřady vysílanými do větší hloubky sestavy nepřítele nebude vhodné dříve, než odřady zahájí boj s nepřítelem.

Při používání obcházezí odřadů vzniknou v sestavách praporů a pluků na osách postupu samostatné odřady bojových vozidel jednotek, vyslaných do týlu nepřítele. Pohyb vozidel bude nutné řídit tak, aby nepůsobily nepořádek na komunikacích a aby řidiči dodržovali nařízení o maskování, zastávkách atd. Odpovědnost za tato vozidla ponesou velitelé praporů, v jejichž proudech se budou pohybovat, nebo velitelé pluků, půjde-li o vozidla praporů. Jednotky ponechají k přímému řízení pohybu těchto vozidel potřebný počet osob. Od roty to bude zpravidla poddůstojník (mimo řidiče), od praporu důstojník (zpra-

vidla velitel roty, která nebude v rámci obcházecích odřadů použita). Tito ponesou odpovědnost za organizaci pohybu, zajištění a maskování vozidel a dodržování všech nařízení pro pohyb na komunikacích, jež budou za útoku v horském a zalesněném terénu vždy vydávána.

Obcházecí odřady budou za útoku v horském a zalesněném terénu důležitou součástí bojové sestavy, důležitým prvkem úspěchu. Jejich úspěšná bojová činnost v týlu nepřítele přispěje k rychlému zničení nepřítele na jednotlivých směrech útoku a bude činitelem zvýšení průměrného tempa postupu. V některých situacích bude jejich vytváření objektivní nutností a je proto třeba k jejich používání připravit velitele, štáby i jednotky, neboť půjde o složitý, fyzicky i takticky velmi náročný úkol. Specifické podmínky horského a zalesněného terénu vyžádají si mnohdy i specifické řešení některých úkolů vzhledem k praktickým možnostem našich vojsk. Při nedostatku vrtulníků k organizaci taktických vzdušných výsadek (útok na pomocném směru) budou obcházecí odřady důležitým prostředkem velitelů pro přenesení aktivní bojové činnosti do hloubky obrany nepřítele.

TAKTICKÉ VZDUŠNÉ VÝSADKY

Taktické vzdušné výsadky jsou prozatím v rámci armádní útočné operace na pomocných směrech útoku používány zřídka. Je nutné s nimi však počítat i v horském a zalesněném terénu, neboť vývoj směřuje k stále širšímu jejich používání.

Horský a zalesněný terén umožňuje překvapivé použití a činnost taktických vzdušných výsadek, na druhé straně však neposkytuje dostatek potřebných ploch pro vysazování jednotek. Klady převládají nad zápory; nedostatek přistávacích ploch pro vrtulníky nemůže být překážkou pro použití výsadek, neboť bojovníci mohou být vysazováni z vrtulníků za pomoci provazových žebříků nebo lan.

Za útoku motostřelecké divize na nepřítele bránícího se v horském a zalesněném terénu mohou být taktické vzdušné výsadky použity k plnění všech běžných úkolů. Vzhledem k podmínkám terénu bude zvlášť důležité plnění těchto úkolů:

- ničení zjištěných prostředků jaderného napadení (zde půjde o prostředky zjištěné průzkumem výsadku, nebo jiným způsobem v době bojové činnosti výsadku v týlu nepřítele poblíž prostoru jejich činnosti),

- ničení nepřátelských odporů útokem z týlu, ovládnutí a udržení důležitých prostorů v hloubce obrany nepřítele, oddělení části jeho bojové sestavy od týlu, ničení nepřátelských záloh, míst velení a zjištěných palebných prostředků nepřítele,

- diverzní činnost na týlových komunikacích nepřítele.

Ve prospěch motostřelecké divize bude výhodné používat taktické výsadky menší síly, tj. roty, popřípadě i čety. Podmínky terénu umožní i malým jednotkám splnit důležité úkoly s využitím prvků překvapení.

Bude nutné zkrátit co nejvíce dobu přípravy taktických vzdušných výsadek k akci, aby byla jejich přednost v daných podmínkách plně využita. Tato doba by neměla být delší, než vyžaduje příprava a provedení manévru motostřelec-

kou jednotkou bez vozidel špatně průchodným terénem do stejné hloubky, neboť jen v takovém případě bude použití vzdušného výsadku účelné. Dobu přípravy bude nutné zkrátit hlavně opatřeními v oblasti plánování a odstraněním ztrátových časů v přípravě jednotek. Pro přelet výsadku linie fronty nebude zpravidla třeba plánovat zvláštní palebné zabezpečení, neboť protiletadlové prostředky nepřítele budou soustředěny na směrech nejvhodnějších pro útok našich vojsk a volbou vhodné trasy letu bude možné se jejich palbám vyhnout.

Za útoku v horském a zalesněném terénu budou taktické vzdušné výsadky vysazovány a používány k plnění úkolů blíže k čáře dotyku, než je tomu v normálním terénu. Vzdálenost jejich vysazení a bojového úkolu bude výsledkem propočtu času, potřebného ke splnění úkolu a možného setkání výsadku s vlastními jednotkami. Čas setkání bude při tom výslednicí možného tempa postupu čelně útočících jednotek a objektivně vyhodnocených možností bojové činnosti taktického vzdušného výsadku v týlu nepřítele z hlediska času. Maximální možná doba, po kterou může taktický vzdušný výsadek vést v předpokládaných podmínkách boj v týlu nepřítele, bude hlavním kritériem při stanovení úkolu vzhledem k možnosti setkání s vlastními jednotkami.

Setkání s vlastními jednotkami, resp. součinnosti s vlastními jednotkami vůbec, musí být věnována mimořádná pozornost při organizaci výsadkové akce. Taktické vzdušné výsadky při plnění úkolů v hloubce abraný nepřítele mohou se setkat s předsunutými odřady, s obcházejícími odřady, s čelně útočícími jednotkami a s průzkumem vlastních vojsk. Terén v některých případech značně ztěžuje rozpoznávání jednotek na dostatečnou vzdálenost. Mimořádně složité bude setkání jednotek výsadku s vlastními jednotkami v noci. Aby bylo zabráněno vzájemnému napadení, bude nutné přesně prostorově rozdělit úkoly; dojde-li v průběhu boje k některým změnám (ty nelze vyloučit), musí být obě strany včas vyrozuměny. Mnohdy bude účelné určit vzdušnému výsadku prostor, v němž po splnění úkolu vyčká do příchodu vlastních jednotek. Takové opatření bude zvlášť výhodné, bude-li vzdušný výsadek použit ke splnění úkolu ve větší vzdálenosti od vlastních vojsk, nebo v situaci, kdy z různých důvodů bude obtížné způsob setkání upřesnit. Způsob součinnosti s čelně útočícími nebo jinými jednotkami musí být upřesněn výsadku ještě v průběhu plnění bojového úkolu; zvláště tehdy, dojde-li k nepředvídaným změnám v sestavě jednotek nebo ve vývoji bojové činnosti. Vzhledem k podmínkám terénu bude nutné, aby taktické vzdušné výsadky vysílaly své průzkumy vstříc vlastním jednotkám na větší vzdálenost. Konkrétní řešení všech možných variant setkání jednotek vzdušného výsadku s vlastními jednotkami při organizaci součinnosti bude zpravidla velmi obtížné, často nemožné, proto musí být tyto otázky upřesňovány podle průběhu boje na jednotlivých směrech útoku.